

Біблійні сюжети у романі М.Булгакова «Майстер і Маргарита»

У романі є реальність і фантастика, сатира і любовна лірика. Особливо виділяються чотири глави історико-філософського характеру. Це «роман у романі» – оповідь про Христа і Понтія Пілата.

Біблійні сюжети у романі
М. Булгакова «Майстер і Маргарита»

- Глави про прокуратора Іудеї та Ієшуа Га-Ноцрі (Ісуса Христа) пише головний булгаковський герой — Майстер. Створений за біблійним сюжетом, цей роман став долею його автора. Майстер з волі Булгакова так виклав відому біблійну історію осуду і страти Христа, що в її реальності неможливо сумніватися. Історія вийшла така земна, така жива, начебто сам Булгаков був присутній при всьому цьому.

□ Ієшуа в зображенні Майстра — не міфологічний персонаж, а жива людина, здатна відчувати і обурення, і досаду. Він боїться болю, боїться смерті. Але при зовнішній звичайності Ієшуа — незвичайна людина. Надприродна сила Ієшуа вкладена в його слова, у його переконаність в їх правоті. Але головна якість, що відрізняє Ієшуа від всіх інших персонажів роману, — незалежність розуму і духу. Незалежність і внутрішню стійкість не можуть убити в ньому ані сила влади Понтія Пілата, ані загроза смерті. Завдяки цій незалежності розуму і духу перед Ієшуа відкриваються приховані від інших істини. І він несе ці дуже небезпечні для влади істини людям.

- Щоб створити такого героя, Майстер сам повинен мати хоч деякі його якості. Майстер сповідує ті ж істини, проповідує добро і справедливість, хоча він сам не був смиреним, терпимим і благочестивим. Але є в Майстрові та ж незалежність, та ж внутрішня духовна воля, що й у його героя, котрий йде на Голгофу

- З жахом слухає прокуратор Іудеї міркування про владу, у тому числі і про кесареву. Ієшуа говорить, що настане час, коли ніяка влада не буде потрібна. Такі слова Пілатові було не тільки страшно, але і ризиковано слухати. Охороняючи себе від сторонніх вух, прокуратор майже прокричав: «На світі не було, немає і не буде ніколи більшої і прекраснішої влади, ніж влада імператора Тиберія!»
Ця фраза взята Булгаковим, природно, не з історичних джерел. Вона — із сучасних йому газет. Письменник замінив тільки ім'я. Узагалі, якби читачі могли прочитати роман у той час, вони напевно помітили б перегук описаної біблійної історії із сучасністю. Рішення Синедріону і Понтія Пілата нагадують рішення раппівців, Главреперткому й інших сучасних Булгакову офіційних організацій. Схожість — у звірячому, шаленому фанатизмі, у страху перед інакомисленням.

Булгаков знав твердо, що опублікувати роман він не зможе, що рано чи пізно він буде розіп'ятий за цей роман. Але в письменникові жила слабка надія на здоровий глузд сучасного йому «прокуратора». Не збулося.

- Герой роману Майстра, Ієшуа Га-Ноцрі, засуджений. Його мирні промови, що заперечують насильство, більш небезпечні для влади, ніж прямий заклик до заколоту. Ієшуа небезпечніше вбивці, якого помилував Понтій Пілат. І хоча Ієшуа зумів підкорити прокуратора своїм розумом і дивною силою слова, Пілат відправляє на смерть саме його, боячись за себе, за свою кар'єру. Як політик Понтій Пілат переміг, але зазнав поразки перед великою силою духу. І прокуратор це зрозумів.

- Понтій Пілат нагадував Булгакову деяких сучасних письменникові політиків і державних діячів. Але є істотна різниця: розправа над безневинним коштувала Пілатові важких душевних мук, а сучасним письменнику політикам вдавалося уникнути навіть докорів власного сумління. Так біблійний сюжет зіткнувся з реальним життям.